

natura. tanq̄ altera ab altera qd̄
 indiguerint mutuantes. Nam si
 increata materia. videt̄ ergo do
 creande potestas materie defuisse
 q̄ ab ea operationi subiactia mu
 tuatus. Si vero incōposita. mirū
 admodū. coeternā deo materiam
 deorem sibi non potuisse conferre
 que substantiā non a creatore ac
 ceperit. sed sine tēpore ip̄a posse
 deit. Plus ergo inuenit opator
 omnium q̄ contulit. Inuenit ma
 teriam in qua possit operari. cōtu
 lit autē figurā que decorē inuētis
 rebus afferret. Vnde excipiēdus
 a ceteris tanq̄ dies vnus. non cō
 ferendus cum ceteris. tanq̄ dies
 primus est. vnde fundamēta rerū
 omnium posita. q̄ cause esse ceperūt
 quibus mundi huiusq; vniuersē
 visibili creature fulta substācia
 est. Quare re ad secūdi diei mirā
 da opera sermo nob̄ prodeat. q̄rū
 eminentia. non sc̄dm tractatus no
 stri possibilitatē. sed sc̄dm scrip
 toris veritatē ad laudē referenda
 est creatoris. Vos igitur queso.
 vt naturaliter estimare que dicā
 mus pbabiliter ac simplicī men
 te q̄ sedulo ingenio pensare dig
 nemini. nō sc̄dm philosophie tra
 ditiones q̄ inanem seductionem
 suasora verisimilia colligentes.
 sed sc̄dm regulam veritatis q̄ ora
 culis d̄mī sermonis exprimitur.
 q̄ contēplatione tante maiestatis
 fidelium p̄toribus infunditur

quia scriptū est. Confirma me in
 verbis tuis. Narrauerūt mibi in
 iusti exercitatōes. sed non vt lex
 tua domine. Omnia precepta tua
 veritas. Non ergo sc̄dm elemen
 torum naturas sed sc̄dm cristum
 qui omnia quecumq; voluit fecit.
 habundans plenitudine diuini
 tatis sue. Consideremus que facta
 sunt. nature possibilitatē interro
 gemus. Neq; enim in euangelio
 cum leprosu curaret. cecis visu re
 funderet populus qui aderat q̄ spe
 ctabat. illa. medicine ordinem re
 cognouit. sed potestatem domini
 miratus. dedit vt scriptuz est lau
 dem deo. Neq; sc̄dm numeros egi
 ptiorum q̄ concursus siderū men
 sura q; elementorū. extendit ma
 num suam. Moyses vt diuideres
 tur mare rubrum. sed d̄mī impe
 rio potestatis obtempauit. Vnde
 q̄ ip̄e ait. Dexterā manus tuae do
 mine glorificata est in virtute.
 Dexterā manus tua domine con
 fregit inimicos. Illo igitur sācta
 plebs eleua mentem tuam q̄ totū
 animū tuum deo confer. Non sic
 deus videt queadmodū homo. de
 us in corde. homo in facie. Nec sic
 igitur homo videt queadmodum
 deus. Audis q; deus vidit q̄ lau
 dauit. Noli igitur tuis oculis esti
 mare q̄ facta sūt. opinionibusq;
 colligere. sed que deus vidit q̄ p̄
 bavit. ea tu retractāda nō putes.

b. iij.

Et dixit deus Fiat firmamentū
in medio aquarū et sit discernens
inter aquā et aquā. et factū est sic

Audi verba dei. Fiat dicit iu-
bentis est. non estimantis.
Imperat nature. non possibilitas
ti obtemperat. non mensuras col-
ligit. non pondus examinat. Glo-
rificata est in virtute dextera ma-
nus tua domine ihesu. Voluntas
eius mensura rerum est. sermo e-
st finis est operis. Fiat inquit fir-
mamentum inter medium aquarū
firmum est omne quod statuit
deus. Et satis pulchre premisit.
Fiat firmamentū antequam subice-
ret. inter medium aquarū ut tu
prius crederes firmamentū ex p-
cepto dei factum. quod de aquarū p-
flua qualitate dubitares. Si na-
turam elementorū consideres. quō
inter aquas solidatus est firmas-
mentum. Ille pfluunt. istud con-
stringitur. Ille currunt. hoc ma-
net. Et sit inquit discernens inter
aquam. Sed aqua confundere. nō
discernere solet. Quō iubet quod
scit scōm elementorū rationem esse
contrariorū. Sed cum sermo eius
ortus nature sit. iure usurpat da-
re legem nature qui originem de-
dit. Sed prius consideremus quod
sit firmamentū. vtrum ipsum sit.
quod in superioribus celum appel-
lauit. an aliud. Et si duo celi. an
plures. Nam sunt qui vniū celū

esse dicant. nec alterius celi facien-
di. cum esset vna ple. ut ipsi aiunt
potuisse substantiam suppetere.
quā cum omnis superiore celo eēt
expēsa. nihil reliquū fuit quod ad edi-
ficatōem secūdi celi et terciū p-
ficeret. Alij vero innumeros celos v-
l mundos esse asserūt. quos irrūdet
sui. Non enim nobis cū illis maior
quā cum suis pugna est. qui geome-
tricus numeris et necessitatibus cons-
tendunt pbare. quod aliud celū eē
non possit. nec patī naturā. ut aut
secundū aut terciū sit. nec opato-
ris virtutē p-
doneā. ut multos ce-
los faceret. Et quos nō hāc eorū artifi-
cem faciendā irrideat. Qui cum ex
vna atque eadez causa plura eiusdē
generis ab hoibus fieri posse non
abnuāt de deo dubitat. vtrū plures
celos facere potuerit. de quo scriptū
est. Dominus autez celos fecit. Omnia
quācumque voluit fecit. Quōd enim dif-
ficile ei cui velle fecisse est. Fluitat
igitur illis impossibilitatis ratio
cum de deo disputant auerere dicū-
tur. quia impossibile tibi nihil ē.
Itaque nos. non solum secundum
sed etiam terciū esse celum negāre
non possumus. cum ap-
tū se ad terciū celum scriptorū suorum
testificatōne confirmet. Dauid etiā
celos celorū in illo laudatū dñm
constituit choro. quem imitātes
plūri septem stellarum et solis et lu-
ne globorū consonū motum intro-
dixerunt. quorū orbibus vel poti-

globis connexa memorat omnia. quos sibi innexos et velut insertos versari retro. et contrario ceteris motu ferri arbitrat. eo quod impulsu et motu ipsorum orbium dulces quendam et plenum suavitatis atque artis et gratissimi modulaminis sonum reddi. quoniam scissus aer tam artificia motu et acuta cum quibus temperata ita varios equilibrium concentus efficit. ut omnem suppediat musica carnis suavitatem. **H**uius rei si fidem quas atque expectas. sensu nobis et auditu hesitat. **N**am si quoniam quato motu orbium crepante cum ille celestis orbis cui affixos ferunt stellarum cursus qui sine intermissione voluuntur. citationem habeat reversionem atque acutum sonum excitet. hoc autem si audiret a nobis cum leuora audire soleamus. **F**ide ergo eius disputatois si testimonio nostro et auditus munere exigamus per barum referunt obscuruisse aures nostras. et hebetiore nobis sensum audire di factum propter illam a principio nostre generatois concepti sonitus consuetudinem. **E**t exemplum afferunt eo quod nihil fluuioium maximam eo videlicet loco ubi se ex altissimis montibus in abdita perfluunt illa precipitat. magnitudinis fragoris sui aures accolarum obstruat. ut audiendi munere carere dicatur. **H**ec facile his ipsa rudent veritas. **N**am qui tonitrua audimus nubium ratione generata tantorum orbium reversiones quam maiore

utique motu ferri estimatur. si ita vehementiores sonitus excitarerent non audiremus. **A**ddunt propterea ideo sonum hunc non peruenire ad terras. ne capti homines per suauitatem eius atque dulcedinem quez celerrimus ille celorum efficit motus ab orientalibus partibus. usque in occasum. propria negocia atque opera derelinquerent. et omnia hic otiosa remanerent. quod a humane ad celestes sonos mentis excessu. **H**ec ea que sunt aliena ab studio nostro et a diuine lectionis serue his qui foris sunt relinquamus. **N**os inbereamus scripturarum celestium magisterio. **P**ropositum igitur nobis est. quia dixit deus. fiat firmamentum in medio aque. et sit discernens inter aquam et aquam. et hinc tractatur. utriusque firmamentum appellet quod ante iam fecit. de quo scriptum est. **I**n principio fecit deus celum et terram. **N**ec fallit. quod aliqui ita ante nos acceperint. eo quod supra creatum auctore deo et conditum celum scriptura expresserit. hic expositionem operis creationisque diffundit. ubi quasi summa operis breuiter comprehensa sit. hic operationis qualitas per ipsas concurrentium rerum digesta sit species. **H**ec mouet nos. quia et nomen aliud significatur et species solidior. et causa discernitur. et persona cooperatois adiungitur. **H**ic enim scriptum est.

t. iiij

tabil natura. inestimabil. mag-
nitudine. inmensus. in remuneratio-
bus. incomprehensibil. in opibus. **Q**
alitudi re sapie quis inuestigae
facilis? **I**ste dicit filio. id est de
chio suo. de virtuti sue. de sapie sue
de iusticie. et facit fili? qñ potes. fa-
at qñ virtus dei. facit qñ sapia dei. fa-
at qñ iusticia diuina. **C**u hec audis
qd miraris. si sup firmametu celi
potuit tante maiestatis opatione
vnda suspēdi. **D**e alijs h collige
de his q viderunt oculi hominum. quo
ad iudeoz transitu si roem quis se
vnda diuisit. **N**o solet hoc ee na-
ture. vt aq se discernat ab aq et i
phico inter fusioe aquaz terre se
paret. **S**elauert inqt fluct? et fir-
mameta specie cursu suu insolito
sine frenarut. **N**one potuit etiam
aliter hebreuz pplm liberare? **H**
tibi voluit ondere vt eo spectaculo
eda illa q non vidisti estiares esse
credea. **J**ordanis qz reflexo am-
ne in suu fonte reuertit. **V**erere
aquam cum labit. inusitatu. rur su
redie in supiora sine vlllo repagu-
lo impossibile hetur. **S**ed qd im-
possibile ei q dedit posse qbus vo-
luit. dedit posse infirmatibz vt in-
firm? dicat. oia possum in eo qui
me confirmat. **D**icat certe. queadmo-
du aer cogat i nube. vtz pluuia
nubibz generetur. an sine nubibz
colligat. **V**idemus pleruqz exire
nubes de motibz. qro vtru de ter-
ris ascēdat aq. an ea q sup celos

est largo imbre descēdat. **S**i ascē-
dit. vtiqz cōtra naturā est. vt ascē-
dat in supiora. q grauior ē et porte-
tur aere. cū aer subtilior sit. aut si
cū orb totu? motu rapit? aqua.
sicut in o orbe rapitur. ita summo
orbe diffunditur. **S**i fundi vt vo-
lunt non desinit. vtiqz non desi-
nit rapi. quia sicut axis celi semp
mouetur. ita aqua semper hauri-
tur. **S**i descendit. manet ergo iu-
giter super celos que habet vnde
descendat. **D**einde quid obstat. si
confiteatur. quia aqua sup celos
suspensa sit? **N**am quo verbo di-
cunt terram in medio ee suspensa
et immobilem manere. cum vtiqz
grauior sit q aqua. ea ratioe pnt
dicere. non precipitari aquam or-
bis illius celestis cōuersione que
sup celos ē. **S**icut ei terra inanis
suspenditur. vel pondere librato
vndiqz immobilis pseuerat. itaqz
aqua. aut grauioribz. aut equis
cum terra ponderibz examinatur.
Ideo qz non facile supfundit ma-
re terris. nisi cum iubetur exire.
Deinde cum ipsi dicant volui or-
bem celi. stellis ardentibus reful-
gentem. non mediūna pudentia
necario prospexit. vt intra orbem
celi et supra orbem redūderet aq.
que illius feruentis axis incedia
temparet. **P**ropterea quia exun-
dat ignis et feruet. ediaz aq exun-
davit i terris. ne assurgētis sol et
stellaz micantiū ardor exuret. ac

concaua. leui luceſcē. cōcepto luie
affigūt corpi. quē admodū calor
ille omnē in se rapiat humorem.
Quis igitur dubitet. q̄ ignitus
ether a magno feruens vapore
inflāmaret atq; exureret oīa. nisi
lege q̄dam sui cohiberet auctoris
vt nec flumina nec lacus nec ip̄a
maria vim eꝝ possent restringere
Et ideo desup̄ aqua impetu q̄daz
descēdes in tātos plerūq; ymbres
rūpitur. vt flūia. lacus. repēte re
pleātur. ip̄a maria exundēt. **V**n̄
a frequēter solē videmꝝ madidū
atq; rotantē in quo euīdes dat in
dicū. q̄ alimentū sibi aquaz ad
tēperem sui hūserit. **T**m̄ aut̄ ill̄
est impugnāde veritatis studiū.
vt solē ip̄sū negent calide nature
eē. eo q̄ albus sit. nō rubicūdus.
ā rutilus in specie ignis. a iō aut̄
q̄ nec ignitus natura sit. a si q̄d
h̄ calor. ferit ex nimio motu cō
uerhōis acādere. **Q**d̄ ideo dicēdū
putāt. vt nihil videat̄ hūoris cō
sumē. qz calorē quo hūor vel mis
nuat̄ vel plerūq; exhaurit. nō h̄z
naturale. **S**z nihil agūt. cū ista
dponūt. qz nihil interest. vtrū ex
natuā caloz. q̄s h̄eat. an ex passi
one. ā aliq̄ ex cā. qz ignis oīs cō
ptoz hūoris est. vel h̄mōi mateie.
quā flāma cōueit̄ exurere. **N**am
siue ex lignis haud quāq; semus
stulatis sed inter se collisis ignis
exussus exāpiat̄ folijs. a iam flā
ma adolet ac si de igne accēdas fa

cem. siue de flāme luie. lumē accē
das. eadē spēs a natura est luie.
ac si illō. nō natural̄ ignis adole
uerit. h̄ quē acādes cā generaueit
Vel h̄in c saltē cōtēplent̄ solis ca
loz. q̄ diuersa ei deus constituit
cur sus sui. loca a tēpora. ne si sem
per in h̄ijs demoraretur locis. cō
tidiano ea vapore exureret. **M**a
re ip̄sum ideo ferunt ip̄sī tam sal̄ā
a amarā aquam habere q̄ ea que
fluūijs in h̄eta influāt. calore ab
sumātur. tantūq; vapore diurno
consumi. quantū cotidie ex diuer
sis fluuiozū curhibo inuehat̄. **Q**d̄
ex solis quadaꝝ diiudicatōe fieri
p̄hibetur. qui q̄d pur̄ ac leue est
sibi rapit. q̄d graue atq; terrenū.
relinq̄t. ex quo remanet sal̄ū illō
atq; aridum. q̄d sine vsū a suau
tate potandi sit. **S**ed reuertamur
ad p̄positum. **F**iat firmamē
tum inter mediū aque. **N**ō mo
ueat sicut iam dixi. qz supra celuz
ait h̄ firmamētū. qm̄ a dauid di
ct̄. **C**eli enarrant gloriā d̄i. a ope
ra manuū eius annūciat firma
mentum. **H**oc est. **M**undi opus
cum videtur. suuz laudat auctozē
Inuisibil̄ enim maiestas eius p̄
ea que vidētur agnoscat̄. **E**t vidz
mibi nomē celozū cōe esse. qz plu
rimos celos scripture testificant.
nomen aut̄ speciale. firmamētū
Diq̄dez a h̄ ita h̄z. **E**t vocauit
d̄s firmamētū celū. vt videat̄ sup̄
generaliter dixisse. **I**n principio

celum factum. ut ois celestis crea-
ture fabrica comprehendere. h. aut
sp. ale firmamti huius exterioris
soliditate qd dicitur celi firmamentum.
sicut legimus in primo prophetico.
Bndicus es dne in firmamento ce-
li. na celum qd vranos grece. dicitur la-
tine. qz ipressa stellaz lumina ve-
lut signa heat. celatum appellat. si-
cut argentum qd qsi stellis emine-
tibus refulget. celatum dicimus.
Vranos at apotu vranu dicitur quod
videt. qz lucidius est tanq. visibil
girotantias goben. **I**git orb fire
q. obscurior est vranos nuncupatur.
vn. puto q. illud dicitur. **V**olatilia ce-
li q. volatilia circa firmamentum ce-
li. eo q. potestates que in illo sunt
visibili loco. spectent hec omnia.
q. subiecta suis heat cōspectibus.
Deniqz clausus celum dictum est
belie tpibus. qn achab q. iezabel
p. fida regnabat. cu. ppl's regali
sacrilegio deseruaret. eo q. neo ad
celos oculos erigebat. nemo eius
auctores venerabat. sed ligna q.
lapides adorabat. **V**n. hoc colligi-
mus qz q. in maledictōibus populi
isrl. dixit deus. **E**rit tibi celum. sup
caput tuum ereum. q. terra tua ferrea.
qn. precium p. fide luens ppl's iudeo-
rum intēperie celi q. terre infecūditā-
te multat. **D**e celo em. cā fertilita-
tis. **D**eniqz q. moyses bndictōes
tribus. **J**oseph. a finibus celi q. rore
abissi fontium deorsu. et scdm. hora
a solis cursu et a cōuenientibus mē-

fibus. et a vertice montium. et colli-
um eternorum dedit. eo q. modera-
tione celesti. terraz fecūditas nu-
tritur. **F**erreū ergo celum qd nul-
lum exsudat humore. quāto nul-
lis exclusus nubibus ymber rūpit.
Est etiā ferreū celum. s. obscurus
aer. pressus atqz nebulosus. eo lo-
re ferrugineo. quāto rigore frigo-
ris stringitur terra. tūc veluti sus-
per caput nostrū humor suspēsus
videtur et p. momenta imminere.
Plerūqz etiā glacialibus v. fla-
tibus rigentes aque solidantur
in niuem. et rupto aere. mix. fidit.
Neqz em. firmamentum hoc p. sine
aliquo rumpi fragore. ido et fir-
mamentum dicitur q. non sit inualidū
nec remissum. **V**n. et de tonitruis
que cōcepto intra sinū nubium spū
cū se veloxiter erupturus elisent.
magno cōcrepāt somitu. ait temp-
tura. firmas tonitrua. **A** firmi-
te ergo firmamentum est nūcupa-
tum. vel qd dicitur virtute. firma-
tum sit. sicut scriptura nos docēs
dicit. **L**audate eū in firmamento
v. tūtis eius. **N**ec p. tent retulisse.
aliqs celos celoz ad intelligibi-
les virtutes. firmam. tū ad opa-
torias. et iō laudat celos vel enar-
rare gloriā dei. annūciare firmam-
tum. sed non quasi spūalia. s. qsi
opera mūdi enarrāt. quēadmodū
supra diximus. **A**lij qz purifica-
torias v. tutes interpretati sūt aqs
q. sup celos sūt. **A**ccipimus h. qsi

ad tractatus decorē. nobis tantum
non alienū videt atq; absurdū.
si aq̄s veras ppter illā causā quā
dixim? intelligam? Nā a ros a
gelu a frigus a estus. scdm̄ p̄mū
p̄betiū. benedicūt dñm. bñdicūt
a terra. Et illas nō ad intelligibi
les naturas referim? sed ad veri
tate. Laudāt eadē dracones dñm.
qz natura eoz a spēs cū vidē nō
mimimuz vel decoris effundit. vel
in esse rōis oñdit.

Vidit deus qz bonum est.

Aut filius qd̄ vult pater.
laudat pater qd̄ facit filij?
Nihil in illo nature degeneris in
uonitur. cuius opus a paterna n̄
degenerat volūtate. Vidit utiq; n̄
oculis corp̄alibz intēdit. sed defi
niūt plenitudinē grē uenire. ut
mibi eius iudiciū cognosceretur.
Nos ei volumus eadē de hīs que
dīna sūt disputare. Et qd̄ minū.
si de ope tractatē possint q̄ de opa
tois ip̄ius generatōe faciūt q̄oes?
Ip̄m in iudiciū vocāt. ip̄m ineq̄
lem atq; degenerē differere conā
tur. Ideo legis Et dixit deus. a fe
at deus. Eodē pater a filius mas
iestatis honorātur noīe. Et vidit
deus qz bonū. Dixit tanq̄ omnia
q̄ pater uellet scienti. a vidit. tanq̄
oia q̄ filius faceret scia tenens. a
efficiens opatōe consocij. Vidit
qz bonū Non utiq; cognouit qd̄
nesciebat. h̄ p̄baunt qd̄ placebat
Non q̄si incognitū placuit opus

qz nec q̄si incognitus pater qui
cōplacuit in filio. sicut scriptū est
Hic est filius me? dilectus in quo
oplaui. **H**ic autē semp filij? volū
tate p̄is. a pater filij. a audit pa
trē filij? semp. a pater filiū. p̄ vni
tatez nature. volūtatis atq; sb̄stā
tie. Deniq; testat̄ hoc in euāgelio
suo filij? dicēs ad p̄m. **H**ic eadē
qz semp me audis. **I**mago est ei
inuisibil̄ dei filij? oia p̄is quasi
imago exprimēs. Oia eius quasi
splēdor glorie illuminat. nob̄ autē
maifestat. **V**idet a filij? op? p̄is
sicut a pater filij. sicut ip̄e dñs de
clarauit. Non pōt filij? facere q̄c̄q̄
a se nisi qd̄ vident faciente p̄m.
Vidit ergo faciente p̄m. a videt
p̄ secretū inuisibil̄ natuē. a audit
filij. Deniq; ait. **H**ic audio ius
dico. a iudiciū meū verū est. qz n̄
sum solus. h̄ ego a q̄ misit me p̄.
Hoc misticiū est. illd̄ morale. **V**i
dit in. p̄baunt in. **Q**d̄ deus p̄ba
uit. tu ne repl̄chibile dixeris. qm̄
qd̄ deus mūdauit. tu ne cōe dixe
ris. scriptū tibi esse meministi. **E**r
go bonū nomē dei ne blasphemies
Si firmantū bonū quātomagis
bon? eius creator. eadē si arriani
nolint. eunominiam reclamiēt. ra
diūs degeneris fruct? deterior. **V**i
dit inq̄t de? qz bonū. **V**olet arti
fices singula p̄us facere a postea
abili omīssioe onectē. ut q̄ vult?
bonū exādunt de marmore vel ere
singūt vel cōis exprimūt. non tñ

